

Laboratoriya ishi №1

Mavzu: Bino konstruksiyalarining vizual tekshiruvi va yoriqlarning aniqlash.

Ishning maqsadi: Bino inshootlarining konstruktiv elementlarini vizual tekshirishni o'rganish. Devor, ustun va panjaralarda yuzaga kelgan yoriqlarni aniqlash va ularning xavf darajasini baholash. Konstruksiya elementlarining texnik holatini boshlang'ich baholash ko'nikmalarini hosil qilish.

Ishning vazifalari: Bino devorlari, ustunlari va podval qoplamalarini vizual tekshirish. Yoriqlar, sinishlar va deformatsiyalarni aniqlash. Aniqlangan nosozliklar va shikastlanishlarni tasniflash. Topilmalarni laboratoriya jurnali shaklida yozib chiqish.

Ishda foydalaniladigan asbob-uskunalar: O'lchov lenta (5–10 m). Vizual tekshirish chirog'i yoki mobil ilova bilan lampa. Lup yoki kichik mikroskop (yoriqlar va bo'yoq shikastlarini tekshirish uchun). Marker yoki qalam (yoriq joylarini belgilash uchun). Kamera (holatni fotosuratga olish). Ish jurnal kitobi

Nazariy ma'lumotlar: Bino konstruksiyalarida yoriqlar devor, ustun va qavatlarda yuzaga kelishi mumkin. Yoriqlar sabablari: - Materialning tabiiy eskirishi.- Yuk taqsimotining notekisligi. - Tuproq harakatlari (settlement).- Suv va namlik ta'siri

1. **Chiziqli yoriqlar** – devor yuzasida vertikal yoki gorizontal chiziq shaklida
2. **Kengaygan yoriqlar** – kengligi 2 mm dan ortiq
3. **Tarmoq shaklidagi yoriqlar** – beton yoki g'isht yuzasida tarmoq kabi

Ishning bajarilish tartibi

1. Bino va uning konstruksiyalarini tayyorlash

- Tekshirishga bino ichki va tashqi qismlarini tanlang.
- Ishchi hududni xavfsizligini ta'minlang.

2. Vizual tekshirish

- Devor va ustunlarni diqqat bilan ko‘zdan kechiring.
- Yoriqlar, sinishlar, deformatsiyalar va bo‘yoq shikastlarini aniqlang.
- Kerak bo‘lsa lup bilan tekshiring.

3. O‘lchash va belgilash

- Yoriq uzunligi va kengligini o‘lchang.
- Yoriq joyini marker bilan belgilab qo‘ying.

4. Fotosurat va dokumentatsiya

- Aniqlangan yoriqlarni suratga oling.
- Jurnalga yozing: joyi, uzunligi, kengligi, shakli, xavf darajasi.

5. Tasniflash va tahlil

- Aniqlangan yoriqlarni kichik, o‘rta va katta xavf darajasiga ajrating.
- Zarur bo‘lsa, ta’mirlash yoki kuzatuv bo‘yicha tavsiyalar yozing.

Ish natijalari

Laboratoriya jurnali shaklida yoziladi:

№	Yoriq joyi	Uzunligi (mm)	Kengligi (mm)	Shakli	Xavf darajasi	Tavsiya
1	G'isht devor 1- qavat	120	1	Chiziqli	Kichik	Kuzatuv
2	Beton ustun	250	3	Chiziqli	O'rta	Tuzatish
3	Podval devori	400	5	Kengayga n	Katta	Ta'mirlash